

ย่อคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง

เรื่องเสร็จที่ สรพ.๗ /๒๕๕๖

สำนวนเลขที่ ๑๑/๓๔/๒๕๕๖ (มีมติครั้งที่ ๒๔/๒๕๕๖ วันอังคารที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๖)

ประเภทสำนวน ทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

เรื่อง ต้นข้าวใบเสร็จรับเงิน ต้นข้าวบัตร และบัตรค่าธรรมเนียม บัตรค่าบริการสูญหาย

สรุปข้อเท็จจริง ส่วนราชการ ได้ตรวจสอบการจัดเก็บการส่งเงินรายได้ตามเอกสารสำเนาใบเสร็จรับเงิน ต้นข้าวบัตรค่าธรรมเนียม หลักฐานการเงินการบัญชีและหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของปีงบประมาณ ๒๕๔๔ – ๒๕๕๐ (ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐) ของสำนักงาน ผลการตรวจสอบปรากฏว่า บัตรค่าธรรมเนียมที่หน่วยงานเบิกจากสำนักงานไปจำหน่ายตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๐ มีการนำส่งเงินรายได้ไม่ครบถ้วนถูกต้องตรงกับหลักฐานสำเนาใบเสร็จรับเงิน และต้นข้าวบัตรค่าธรรมเนียม เป็นเหตุให้ส่วนราชการ ได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๒,๑๐๗,๔๖๑.๗๘ บาท

ความเห็นของพนักงานสอบสวน -

ความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด เห็นว่า

๑. กรณีบัตรค่าธรรมเนียมฯ สูญหาย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๐ แยกตามปีงบประมาณ ดังนี้

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้นาง ว. รับผิดชอบละ ๖๕ ของเงิน ๑,๐๔๓.๒๕ บาท
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้นาง ม. รับผิดชอบใช้เงินจำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท นาย ป. รับผิดชอบใช้เงิน ๕๔๐,๐๐๐ บาท
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๕ ไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดต้องรับผิดชอบ
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๔๙ เห็นควรให้ยุติเรื่อง
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๐ ให้นาย จ. รับผิดชอบใช้เงิน ๑,๕๐๖,๔๑๘.๕๓ บาท

๒. กรณีต้นข้าวบัตรค่าธรรมเนียมฯ จำหน่ายแล้วสูญหาย เห็นควรยุติประเด็นนี้

๓. กรณีใบเสร็จรับเงิน และต้นข้าวใบเสร็จรับเงินสูญหาย เห็นว่าไม่ต้องสอบสวนในประเด็นนี้ เพราะไม่เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

คำวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้ง เห็นชอบด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

ประเด็นที่พิจารณา มีเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการหรือไม่ จำนวนเท่าใด

กฎหมายที่พิจารณา พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง ข้อเท็จจริงตามสำนวนการสอบสวนและข้อเท็จจริงจากถ้อยคำของเจ้าหน้าที่กลุ่มตรวจสอบภายในได้ความว่า ส่วนราชการได้ตรวจสอบการจัดเก็บการส่งเงินรายได้ตามเอกสารสำเนาใบเสร็จรับเงิน ต้นข้าวบัตรค่าธรรมเนียม หลักฐานการเงินการบัญชีและหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๐ (ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐) ของสำนักงาน ผลการตรวจสอบปรากฏว่าบัตรค่าธรรมเนียมที่หน่วยงานเบิกจากสำนักงานไปจำหน่ายตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๐ ไม่ได้นำส่งเงินและไม่มีหลักฐานต้นข้าว

ให้ตรวจสอบ บัตรค่าธรรมเนียมที่จำหน่ายและนำส่งเงินแล้ว ไม่มีเล่มใบเสร็จรับเงินให้ตรวจสอบ และหลักฐานการบันทึกบัญชีรับและนำส่งเงินรายได้ พบว่า มีการนำส่งเงินไม่ครบถ้วนถูกต้องตรงกับหลักฐานสำเนาใบเสร็จรับเงินและต้นฉบับบัตรค่าธรรมเนียม เป็นเหตุให้ส่วนราชการได้รับความเสียหาย แยกพิจารณาได้เป็น ๓ กรณี ดังนี้

๑. กรณีบัตรค่าธรรมเนียมสูญหาย ปีงบประมาณ ๒๕๔๔ – ๒๕๕๐

๑.๑ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๔๕

ตามสำนวนการสอบสวนปรากฏว่า การปฏิบัติงานของหน่วยงานไม่มีการจัดให้มีทะเบียนคุมบัตรค่าธรรมเนียมเพื่อการตรวจสอบและควบคุมการนำบัตรค่าธรรมเนียมไปจำหน่าย ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๔ และวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๕ นาย ฉ. ลูกจ้างประจำของหน่วยงานเป็นผู้ลงลายมือชื่อเบิกบัตรค่าธรรมเนียมผ่านเข้าไปในส่วนราชการ ราคา ๑๐๐ บาท หมายเลข MA ๐๓๘๖ – MA ๐๓๘๗ จำนวน ๒ เล่ม และบัตรค่าธรรมเนียม ราคา ๒๐๐ บาท หมายเลข MA ๔๓๑๑ – MA ๔๓๑๗ จำนวน ๗ เล่ม ต่อมาเจ้าหน้าที่ตรวจสอบแล้วไม่พบบัตรค่าธรรมเนียมดังกล่าว เจ้าหน้าที่ได้มีการแจ้งความกรณีบัตรค่าธรรมเนียมสูญหายกับพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ พร้อมทั้งรายงานข้อเท็จจริงเบื้องต้นให้ผู้อำนวยการทราบ ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากหลักฐานสถิติเงินรายได้ของสำนักงานในช่วงเวลาเกิดเหตุปรากฏว่า เงินรายได้ก็ไม่ได้ลดลงอย่างเห็นได้ชัด กรณีน่าจะเชื่อว่าบัตรค่าธรรมเนียมที่หน่วยงานเบิกไปเพื่อจำหน่ายที่หน่วยงาน เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๔ และวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๕ สูญหายไปโดยยังไม่มีมีการนำไปจำหน่าย ความเสียหายจึงมีเพียงค่าใช้จ่ายของทางราชการในการพิมพ์บัตรเมื่อพิจารณาการกระทำของเจ้าหน้าที่หน่วยงานแล้ว เห็นว่า แม้การปฏิบัติงานของหน่วยงานจะไม่มีการจัดให้มีทะเบียนคุมบัตรค่าธรรมเนียม แต่การที่เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ใช้ความระมัดระวังปล่อยให้มีการนำบัตรออกไปจำหน่ายโดยไม่มีการควบคุมตรวจสอบนั้น พฤติการณ์ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อแต่ยังไม่ถึงขั้นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

๑.๒ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๖

ตามสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๖ นาง ว. ลูกจ้างชั่วคราว ปฏิบัติงานในหน้าที่หัวหน้างานธุรการ ได้ลงบันทึกในทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงินและบัตรค่าธรรมเนียม ว่า จ่ายบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคล ราคา ๑๐ บาท เล่มที่ a ๑๙๑๗๖ – a ๑๙๒๐๐ จำนวน ๒๕ เล่ม ให้แก่หน่วยงานโดยไม่ปรากฏเจ้าหน้าที่หน่วยงานลงลายมือชื่อรับบัตรค่าธรรมเนียมไปจำหน่าย ซึ่งภายหลังเกิดเหตุไม่ปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มีการแจ้งความกรณีบัตรค่าธรรมเนียมสูญหายแต่อย่างใด ต่อมากลุ่มตรวจสอบภายในของส่วนราชการ ตรวจสอบพบว่า การเบิกจ่ายบัตรค่าธรรมเนียมดังกล่าว ยังไม่มีการนำส่งเงิน และไม่มีการคืนบัตรหรือบัตรที่ยังไม่ได้จำหน่ายให้ตรวจสอบ แต่เนื่องจากตามทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงินที่เก็บรักษาไว้ที่สำนักงาน มีการบันทึกว่า วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๖ หน่วยงานได้เบิกบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคล ราคา ๑๐ บาท จำนวน ๒๕ เล่ม (ลำดับต่อจากการเบิกบัตรค่าธรรมเนียม ในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๖) แสดงให้เห็นว่า ในช่วงเวลาระหว่างวันที่ ๒ – ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ไม่มีบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคลราคา ๑๐ บาท จำหน่าย หน่วยงานจึงมีการเบิกบัตรค่าธรรมเนียมจากสำนักงานไปจำหน่ายวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ประกอบกับหน่วยงานมีสถิติปริมาณผู้ซื้อบัตรค่าธรรมเนียมน้อยมาก การลักลอบนำบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคล ราคา ๑๐ บาท ที่สูญหายจำนวน ๒๕ เล่ม ไปจำหน่ายระหว่างวันที่ ๒ – ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖ จนหมด แล้วรีบไปเบิกบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคล ราคา ๑๐ บาท ในวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๔๖ อีก จึงไม่น่าจะเป็นไปได้ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวน่าจะเชื่อว่าบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคล ราคา ๑๐ บาท เล่มที่ ง ๑๙๑๗๖ – ง ๑๙๒๐๐ ซึ่งนาง ว. บันทึกว่า หน่วยงานเบิกไป เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๖ จำนวน ๒๕ เล่ม สูญหายไปโดยยังไม่มีจำหน่ายความเสียหายจึงมีเพียงค่าใช้จ่ายของ

ทางราชการในการพิมพ์บัตร โดยบัตรค่าธรรมเนียม ๑ เล่ม มีค่าใช้จ่ายในการพิมพ์เล่มละ ๔๑.๗๓ บาท (ตามหนังสือ ด่วนที่สุด ลงวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖) เมื่อบัตรสูญหายจำนวน ๒๕ เล่ม มูลค่าความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑,๐๔๓.๒๕ บาท เป็นเหตุให้ส่วนราชการได้รับความเสียหาย ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

(๑) นาง ว. ลูกจ้างชั่วคราว ปฏิบัติงานธุรการประจำสำนักงาน ทำหน้าที่เบิกจ่ายบัตรค่าธรรมเนียม ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ว. เป็นผู้บันทึกรายการในทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงินและบัตรค่าธรรมเนียม ว่า สำนักงานมีการจ่ายบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคล ราคา ๑๐ บาท เล่มที่ a ๑๙๑๗๖ – a ๑๙๒๐๐ จำนวน ๒๕ เล่ม ให้แก่หน่วยงาน แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าเจ้าหน้าที่หน่วยงานลงลายมือชื่อรับบัตรค่าธรรมเนียมดังกล่าว ทั้งที่บัตรค่าธรรมเนียมเป็นเอกสารสำคัญมีมูลค่าในตัวเอง อาจถูกผู้ไม่เจตนาทุจริตลักลอบไปจำหน่าย จำเป็นและสมควรอย่างยิ่งที่การเบิกจ่าย การเก็บรักษา การจำหน่ายจะต้องทำด้วยความรอบคอบ รัดกุม และระมัดระวัง การที่นาง ว. เบิกจ่ายบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคล ราคา ๑๐ บาท เล่มที่ a ๑๙๑๗๖ – a ๑๙๒๐๐ จำนวน ๒๕ เล่ม และต่อมาบัตรค่าธรรมเนียมดังกล่าวสูญหายไปโดยไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันได้ว่าการส่งมอบให้กับเจ้าหน้าที่หน่วยงานแล้ว พฤติการณ์ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ส่วนราชการได้รับความเสียหาย จึงให้นาง ว. รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวน ๑,๐๔๓.๒๕ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(๒) เจ้าหน้าที่หน่วยงาน เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานว่า เจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานไปเบิกหรือรับบัตรค่าธรรมเนียมจากนาง ว. มาจำหน่าย แต่กลับปรากฏข้อเท็จจริงในภายหลังว่าเจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานไปเบิกบัตรค่าธรรมเนียมและลงลายมือชื่อการรับมอบบัตรค่าธรรมเนียม จึงน่าเชื่อว่าหน่วยงานยังไม่ได้รับบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคล ราคา ๑๐ บาท เล่มที่ a ๑๙๑๗๖ – a ๑๙๒๐๐ จำนวน ๒๕ เล่ม ที่สูญหายไปดังกล่าวมาจากสำนักงาน ดังนั้น เจ้าหน้าที่หน่วยงาน จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

๑.๓ ปึงงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๗

ตามสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า บัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคลราคา ๒๐๐ บาท เล่มที่ xx ๑๒๒๑๖ – xx ๑๒๒๔๕ จำนวน ๓๐ เล่ม คิดเป็นเงินมูลค่า ๖๐๐,๐๐๐ บาท ได้สูญหายไป ซึ่งมีการเบิกจ่าย เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๗ โดยนาย น. ลูกจ้างประจำ ตำแหน่งพนักงาน เป็นผู้จ่ายบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคล ราคา ๒๐๐ บาท เล่มที่ xx ๑๒๒๐๑ – xx ๑๒๒๒๕ จำนวน ๒๕ เล่ม ให้หน่วยงาน ที่ โดยมีนาง ม. ลูกจ้างชั่วคราว เป็นผู้ลงลายมือชื่อรับไป และวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ได้มีการบันทึกการเบิกจ่ายบัตรค่าธรรมเนียม ราคา ๒๐๐ บาท เล่มที่ xx ๑๒๒๒๖ – xx ๑๒๒๕๐ จำนวน ๒๕ เล่ม โดยนาง ว. ลูกจ้างชั่วคราว เป็นผู้ลงลายมือชื่อจ่ายและลงลายมือชื่อรับเพื่อไปจำหน่ายที่หน่วยงาน จากข้อเท็จจริงปรากฏว่าบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคล ราคา ๒๐๐ บาท เล่มที่ xx ๑๒๒๑๖ – xx ๑๒๒๔๕ จำนวน ๓๐ เล่ม น่าจะถูกนำไปจำหน่ายโดยไม่มีการนำส่งเงินมากกว่าสูญหายไปโดยไม่มีการจำหน่าย เนื่องจากตามหลักฐานการส่งเงินรายได้จากการจำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียมของหน่วยงาน มีการจำหน่ายบัตรและนำส่งเงินรายได้บัตรค่าธรรมเนียม ราคา ๒๐๐ บาท จำนวน ๑๕ เล่มแรก และ ๕ เล่มหลังที่เบิกไป เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๗ และวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคลธรรมดาทั้ง ๕๐ เล่ม ที่เบิกมาจากสำนักงานไม่ได้สูญหาย เพราะได้มีการนำส่งเงินรายได้จากการจำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียม ราคา ๒๐๐ บาท บางส่วนแล้ว จึงน่าเชื่อว่าบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคลราคา ๒๐๐ บาท เล่มที่ xx ๑๒๒๑๖ – xx ๑๒๒๔๕ จำนวน ๓๐ เล่ม น่าจะถูกนำไปจำหน่ายโดยไม่มีการนำส่งเงินมากกว่าการสูญหายโดยไม่มีการจำหน่าย เป็นเหตุให้ส่วนราชการ

ได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๖๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

(๑) นาง ม. อติตุลจางค์ชั่วคราว ปฏิบัติงานที่หน่วยงาน ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๘ รับผิดชอบงานแม่บ้าน ธุรการและจำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียม เนื่องจากในปีที่เกิดเหตุหน่วยงานไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาเงินรายได้อุทยานแห่งชาติ นาง ม. ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เก็บรักษาบัตรค่าธรรมเนียม จำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียม เก็บรักษาเงินและนำส่งเงินพร้อมต้นข้าวบัตรค่าธรรมเนียมให้หัวหน้าหน่วยงานข้อเท็จจริงปรากฏว่าบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคลราคา ๒๐๐ บาท เล่มที่ xx ๑๒๒๑๖ - xx ๑๒๒๔๕ จำนวน ๓๐ เล่ม สูญหายขณะอยู่ในความครอบครองของหน่วยงาน และบัตรค่าธรรมเนียมดังกล่าวได้ถูกนำไปจำหน่ายโดยไม่มีการนำส่งเงิน เมื่อนาง ม. เป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เก็บรักษาบัตรค่าธรรมเนียม จำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียม เก็บรักษาเงินและนำส่งเงินพร้อมต้นข้าวบัตรค่าธรรมเนียม นาง ม. จึงต้องใช้ความระมัดระวังในการดูแลตรวจสอบ เก็บรักษาเงิน ตลอดจนการนำส่งเงินพร้อมต้นข้าวบัตรค่าธรรมเนียมให้ถูกต้องครบถ้วน การที่นาง ม. ปลอมปละละเลยไม่ระมัดระวังในการดูแลดังกล่าวเป็นเหตุให้มีการนำบัตรค่าธรรมเนียมไปจำหน่ายโดยยังไม่มีมีการนำส่งเงินครบถ้วน พฤติการณ์การกระทำของนาง ม. ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ส่วนราชการได้รับความเสียหาย จึงให้นาง ม. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย ๖๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(๒) นาย ป. อติตนักวิชาการ ทำหน้าที่หัวหน้าหน่วยงาน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าบัตรค่าธรรมเนียมเล่มที่ xx ๑๒๒๑๖ - xx ๑๒๒๔๕ จำนวน ๓๐ เล่ม สูญหายขณะอยู่ในความครอบครองของหน่วยงาน และบัตรค่าธรรมเนียมดังกล่าวได้ถูกนำไปจำหน่ายโดยไม่มีการนำส่งเงิน การที่นาย ป. มอบหมายให้นาง ม. ซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวรับผิดชอบงานแม่บ้าน ธุรการ ให้เก็บรักษาเงินจากการจำหน่ายบัตรตลอดจนการนำส่งเงินโดยไม่ได้วางมาตรการในการควบคุมบัตรค่าธรรมเนียม การป้องกัน รักษาบัตรค่าธรรมเนียมและการนำส่งเงินเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งนาย ป. หัวหน้าหน่วยงาน ได้ทราบถึงช่องทางการจำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียมให้แก่ผู้ที่เดินทางมากับเรือที่เจ้าหน้าที่อาจกระทำการทุจริตเกี่ยวกับเงินที่ได้จากการจำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียมได้ง่าย แต่นาย ป. ในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน ก็ได้ดำเนินการป้องกันเหตุที่เกิดขึ้นดังกล่าวแต่อย่างใด ถือว่านาย ป. ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เอาใจใส่ต่อความสูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการ ซึ่งนาย ป. สามารถกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ พฤติการณ์ ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ส่วนราชการ ได้รับความเสียหาย จึงให้นาย ป. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๕๐ ของความเสียหาย ๖๐๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๑.๔ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๔๙

ตามสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘ หน่วยงานได้เบิกบัตรค่าธรรมเนียมราคา ๒๐ บาท เล่มที่ ๐๐๘๒๘ มูลค่า ๒,๐๐๐ บาท และเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ หน่วยงานได้เบิกบัตรค่าธรรมเนียมราคา ๒๐๐ บาท เล่มที่ ๐๐๒๕๖ จำนวน ๑ เล่ม มูลค่าบัตรหากจำหน่ายเป็นเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท และยังไม่มีการนำส่งเงิน นั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงต่อมาว่า เจ้าหน้าที่หน่วยงานได้นำเงินจำนวน ๒๒,๐๐๐ บาท มาชำระแล้ว จึงให้ยุติเรื่อง

๑.๕ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๐

ตามสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย จ. ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน ได้ยกยอกับตราค่าบริการให้ความสะดวก จำนวน ๓ รายการ คือ บัตรบุคคลต่างประเทศ ราคา ๒๐๐ บาท จำนวน ๒๐๙ เล่ม บัตรบุคคล ราคา ๒๐ บาท จำนวน ๒๒ เล่ม กับอีก ๑๕ ใบ และบัตรบุคคล ราคา ๑๐ บาท จำนวน ๑๕ เล่ม กับอีก ๒๓ ใบ รวมทั้งสิ้น ๒๔๖ เล่ม ๓๘ ใบ จากค่าให้การของนาย จ. อ้างว่า บัตรค่าบริการทั้งหมดยังไม่ได้จำหน่ายและตนนำบัตรทั้งหมดไปทิ้งทะเล ซึ่งหากบัตรดังกล่าวจำหน่ายได้หมด คิดเป็นเงิน ๔,๒๓๙,๕๓๐ บาท จากการตรวจสอบเอกสารหลักฐานการเบิกค่าบริการ ช่วงเวลาการเบิกและพฤติกรรม แวดล้อมต่างๆ ทำให้เชื่อได้ว่านาย จ. น่าจะได้จำหน่ายบัตรสำหรับบุคคล ราคา ๒๐๐ บาท เล่มที่ ๐๐๔๐๑ - ๐๐๔๕๐ จำนวน ๕๐ เล่ม และเล่มที่ ๐๐๔๖๖ - ๐๐๕๐๐ จำนวน ๓๕ เล่ม รวมทั้งหมด ๘๕ เล่ม คิดเป็นเงินจากการจำหน่ายทั้งสิ้น ๑,๗๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีได้นำส่งเงินให้สำนักงาน เนื่องจากบัตรทั้ง ๒ รายการ นี้ได้เบิกไปเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ และวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นเวลานาน และเมื่อพิจารณาจากหลักฐานสถิติเงินรายได้ของสำนักงานของปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๔๙ อย่างเห็นได้ชัด ประกอบกับส่วนราชการได้มีการดำเนินคดีกับนาย จ. สำหรับบัตรค่าธรรมเนียมส่วนหนึ่งที่มีการจำหน่ายแล้วแต่ไม่มีการนำส่งเงินรายได้แผ่นดินและศาลจังหวัดได้มีคำพิพากษาในคดีอาญาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๒ จำคุก ๒ ปี จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ ปี ให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินเป็นเงิน ๒๐๐,๓๐๐ บาท แก่ผู้เสียหาย (คดีหมายเลขดำที่ xxx/๒๕๕๐ คดีหมายเลขแดงที่ yyy/๒๕๕๐ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐) จากข้อเท็จจริงดังกล่าวบัตรค่าธรรมเนียมสำหรับบุคคลราคา ๒๐๐ บาท เล่มที่ ๐๐๔๐๑ - ๐๐๔๕๐ จำนวน ๕๐ เล่ม และเล่มที่ ๐๐๔๖๖ - ๐๐๕๐๐ จำนวน ๓๕ เล่ม รวมทั้งสิ้น ๘๕ เล่ม คิดเป็นมูลค่าตามราคาบัตรหากจำหน่ายได้หมดเป็นเงิน ๑,๗๐๐,๐๐๐ บาท ได้ถูกนาย จ. ลักลอบนำไปจำหน่ายหมดแล้ว โดยไม่มีการนำส่งเงินรายได้แผ่นดิน ในส่วนของบัตรค่าธรรมเนียมที่สูญหายอีกจำนวน ๑๖๑ เล่ม กับอีกจำนวน ๓๘ ใบ ที่ถูกนาย จ. ทำลายหลักฐานไป เชื่อว่ายังไม่มีมีการจำหน่าย แต่มีค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์เล่มละ ๔๑.๗๓ บาท คิดเป็นเงินทั้งสิ้น ๖,๗๑๘.๕๓ บาท รวมเป็นค่าเสียหายทั้งสิ้น ๑,๗๐๖,๗๑๘.๕๓ บาท เมื่อนาย จ. นำเงินจำนวน ๒๐๐,๓๐๐ บาท มาชำระแก่ส่วนราชการ ตามคำพิพากษาของศาลแล้ว จึงคงเหลือความเสียหายเพียง ๑,๕๐๖,๔๑๘.๕๓ บาท ซึ่งพิจารณาการกระทำและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

(๑) นาย จ. ลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน ปฏิบัติหน้าที่ประจำหน่วยงาน ทำหน้าที่ช่วยปฏิบัติงานในด้านการป้องกันปราบปราม การจัดทำป้ายสื่อความหมาย ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย จ. ได้ให้การยอมรับว่าได้กระทำการยกยอกเงินรายได้จากการจำหน่ายบัตรค่าบริการและทรัพย์สินของหน่วยงานจริง และได้กระทำเพียงคนเดียวไม่มีใครมีส่วนร่วมหรือรู้เห็นในการกระทำครั้งนี้ เนื่องจากต้องการเงินไปชำระหนี้สินที่เกิดจากการเล่นพนันฟุตบอล จากพฤติการณ์ที่นาย จ. เบียดบังเงินที่ได้จากการจำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียมไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว และเบียดบังเอาบัตรค่าธรรมเนียมที่ยังไม่ได้จำหน่ายไปทิ้งทะเล ทำให้ส่วนราชการได้รับความเสียหายเป็นเงิน ๑,๕๐๖,๔๑๘.๕๓ บาท พฤติการณ์ถือเป็นการอาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่แสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นการจงใจกระทำความผิด เป็นเหตุให้ส่วนราชการได้รับความเสียหาย จึงให้นาย จ. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเต็มจำนวน ๑,๕๐๖,๔๑๘.๕๓ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(๒) คณะกรรมการเก็บรักษาเงินรายได้ ประกอบด้วย นาย จ. นาย พ. และนาย ร. มีหน้าที่ร่วมกันตรวจสอบตัวเงินและหลักฐานแทนตัวเงินกับรายงานเงินคงเหลือประจำวัน เมื่อปรากฏว่าถูกต้องแล้วให้นำเงินเข้าเก็บรักษาในตู้নিরায় ให้กรรมการทุกคนลงลายมือชื่อในรายงานเงินคงเหลือประจำวันไว้

เป็นหลักฐาน ซึ่งวิธีปฏิบัติงานประจำวัน คณะกรรมการเก็บรักษาเงินรายได้จะนำบัตรค่าธรรมเนียม สมุดเงินสด สมุดเงินคงเหลือประจำวัน สมุดเบิกบัตรค่าธรรมเนียม ให้เจ้าหน้าที่จำหน่ายบัตร และตรวจสอบความถูกต้องของเงินรายได้ที่จำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียม ต้นข้อบัตรค่าธรรมเนียมที่จำหน่ายไปแล้ว และบัตรค่าธรรมเนียมที่เหลืออยู่ พร้อมกับสมุดเงินสดที่เจ้าหน้าที่จำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียมได้ลงรายการก่อนนำเข้าตู้নির্য แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย พ. และนาย ร. ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบตัวเงินและหลักฐานแทนตัวเงินกับรายงานเงินคงเหลือประจำวัน และตรวจสอบต้นข้อบัตรค่าธรรมเนียมที่จำหน่ายแล้วและเงินรายได้จากการจำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียมก่อนนำเข้าตู้নির্য จนเป็นช่องทางให้นาย จ. เบียดบังเงินที่ได้จากการจำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียมไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัว พฤติการณ์ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ส่วนราชการได้รับความเสียหาย จึงให้คณะกรรมการเก็บรักษาเงินรายได้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายจำนวน ๑,๕๐๖,๔๑๘.๕๓ บาท คิดเป็นเงิน ๙๐๓,๘๕๑.๑๒ บาท โดยให้นาย พ. และนาย ร. รับผิดชอบส่วนของตนคนละ ๑ ใน ๓ คิดเป็นเงินคนละ ๓๐๑,๒๘๓.๗๑ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สำหรับความรับผิดในส่วนของนาย จ. ได้ให้รับผิดชอบเต็มจำนวนไปแล้วตามข้อ (๑)

(๓) นาย ล. นักวิชาการ ทำหน้าที่หัวหน้าหน่วยงาน ขณะนั้น มีหน้าที่รับผิดชอบตรวจสอบการเงิน เบิกจ่ายบัตรค่าธรรมเนียมการเก็บรักษาเงิน การนำเงินส่งคลัง และควบคุมตรวจสอบการจัดทำบัญชีต่างๆ ของหน่วยงานให้ถูกต้องครบถ้วน รวมทั้งควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามระเบียบ การที่ นาย จ. ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของนาย ล. อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่เบียดบังนำเงินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน ถือว่านาย ล. ปฏิบัติหน้าที่โดยพล่อยพละละเลยไม่ตรวจสอบควบคุมการเบิกจ่ายบัตรค่าธรรมเนียมและควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด อีกทั้งได้มีการแต่งตั้งนาย จ. เป็นประธานกรรมการเก็บรักษาเงินรายได้ ทั้งๆ ที่นาย จ. เป็นเพียงลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน จึงไม่ถูกต้องตามระเบียบ การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลังในหน้าที่ของอำเภอและกิ่งอำเภอ พ.ศ. ๒๕๒๐ ข้อ ๕๒ ทั้งยังไม่มีมาตรการควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของนาย จ. จนเป็นช่องทางให้นาย จ. กระทำการทุจริตสำเร็จ พฤติการณ์ของนาย ล. ดังกล่าวเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้ส่วนราชการ ได้รับความเสียหาย จึงให้นาย ล. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะในส่วนของตนในอัตราร้อยละ ๒๐ ของค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑,๕๐๖,๔๑๘.๕๓ บาท คิดเป็นเงิน ๓๐๑,๒๘๓.๗๐ บาท ตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

(๔) นาย ก. ทำหน้าที่หัวหน้าสำนักงาน มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมตรวจสอบ และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัด การที่นาย จ. ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา ได้อาศัยโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ เบียดบังนำเงินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน เป็นเหตุให้ส่วนราชการ ได้รับความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑,๕๐๖,๔๑๘.๕๓ บาท ถือว่านาย ก. ใช้ความระมัดระวังไม่เพียงพอในการควบคุม ตรวจสอบ และกำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อ เนื่องจากนาย ก. ปฏิบัติงานที่สำนักงาน ทำให้ไม่สามารถควบคุมดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติงานรายวันของหน่วยย่อยต่างๆ ได้ แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า บัตรค่าธรรมเนียมที่สูญหายไปอยู่ในความควบคุม กำกับ ดูแลของหน่วยงานอีกทั้ง นาย ก. ในฐานะหัวหน้าสำนักงานได้ดำเนินการตรวจสอบสถิติการนำส่งเงินรายได้จากการจำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียมพบว่า หน่วยงานมีการนำส่งเงินในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จำนวนน้อยผิดปกติจึงได้สั่งการให้หน่วยงานตรวจสอบและรายงานชี้แจงข้อเท็จจริง พฤติการณ์การกระทำของนาย ก. ถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อแต่ไม่ถึงขั้นประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน

อนึ่ง หากส่วนราชการได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากนาย จ. เมื่อนำมารวมกับจำนวนเงินที่ นาย พ. นาย ร. และนาย ล. ได้ชดใช้ไว้เกินจำนวนความเสียหาย ให้คืนส่วนที่ได้รับชำระไว้เกินให้แก่ นาย พ. นาย ร. และนาย ล. ตามสัดส่วนแห่งความรับผิดชอบและที่ได้ชำระไว้ต่อไป

เนื่องจากสำนวนการสอบสวนในเรื่องนี้มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายหลายคนและจากการตรวจสอบเบื้องต้น ปรากฏว่ายังมีได้มีการสอบปากคำและให้โอกาสเจ้าหน้าที่บางคนได้ชี้แจงข้อเท็จจริง และได้แย้งแสดงพยานหลักฐาน เช่น นาย ป. นาย จ. และนาย พ. เป็นต้น ดังนั้น จึงขอให้ส่วนราชการตรวจสอบและให้โอกาสเจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริง และได้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ก่อนออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และหากปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใดที่จะทำให้ความเห็นของกระทรวงการคลังเปลี่ยนแปลงไปก็ให้ส่งเรื่องให้กระทรวงการคลังพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

๒. กรณีต้นข้าวบัตรค่าธรรมเนียม จำหน่ายแล้วสูญหาย

ตามสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๔ มีต้นข้าวบัตรค่าธรรมเนียมสูญหาย ๑๑๖ เล่ม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ มีต้นข้าวบัตรค่าธรรมเนียมสูญหาย ๑ เล่ม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีต้นข้าวบัตรค่าธรรมเนียมสูญหาย ๑ เล่ม ปีงบประมาณ ๒๕๕๐ มีต้นข้าวบัตรค่าธรรมเนียมสูญหาย ๑ เล่ม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้นำเงินที่จำหน่ายบัตรค่าธรรมเนียมทั้งหมดส่งเป็นรายได้แผ่นดินเรียบร้อยแล้ว จึงให้ยุติเรื่อง

๓. กรณีใบเสร็จรับเงิน และสำเนาใบเสร็จรับเงินสูญหาย

ข้อเท็จจริงยังไม่เพียงพอต่อการพิจารณาจึงให้ส่วนราชการชี้แจงข้อเท็จจริง และจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมในกรณีใบเสร็จรับเงินและสำเนาใบเสร็จรับเงินสูญหาย ว่า ใบเสร็จรับเงินและสำเนาใบเสร็จรับเงินที่สูญหายได้มีการรับเงินไว้แล้วหรือไม่ อย่างไร หากมีการรับเงินแล้ว มีการนำส่งเงินเป็นรายได้แล้วหรือไม่ และส่วนราชการพิจารณาจากหลักฐานใด ให้จัดส่งหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และหากกรณีดังกล่าวเกี่ยวข้องกับปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ใด ให้เรียกเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายมาให้ถ้อยคำ พร้อมทั้งให้โอกาสเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้ชี้แจงข้อเท็จจริง และได้แย้งแสดงพยานหลักฐานอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ผู้ย่อ	นางสาวเบญจวรรณ	สุขมี	นิติกร
ผู้ตรวจ	๑. นางสาวชลธิชา	นวลน้อย	หัวหน้าฝ่าย
	๒. นางสาวสายฝน	โชชัย	นิติกรชำนาญการ ปฏิบัติราชการในฐานะ ผู้อำนวยการกลุ่มงาน ตพ. ๒